

URBAN VITALITY

OVER (ZORG)VRIJWILLIGERS IN DE REGIO AMSTERDAM

De Hogeschool van Amsterdam voert, in nauwe samenwerking met een aantal stedelijke partners, het project 'Informeel zorg en diversiteit' uit. In de zomer van 2013 werkten 379 vrijwilligers in zorg en/of welzijn aan het onderzoek mee door een enquête in te vullen. In de enquête zijn vragen gesteld over de ervaringen met het verlenen van vrijwilligerswerk, ondersteuningsbehoeften en de samenwerking met professionele hulpverleners. Om meer te kunnen zeggen over de mogelijke verschillen tussen de diverse (zorg)vrijwilligers is ook gevraagd naar leeftijd, geslacht en andere kenmerken van de respondenten.

WIE ZIJN VRIJWILLIGERS IN DE ZORG?

Van de (zorg)vrijwilligers die meewerkten aan het onderzoek is 27% man en 73% vrouw. De meeste respondenten zijn tussen 55 en 64 jaar oud. 23% van de respondenten is van niet Nederlandse afkomst. Het merendeel van de respondenten is hoog opgeleid (HBO of WO). 45% van de respondenten had het afgelopen jaar een betaalde baan en verrichtte het vrijwilligerswerk dus naast het werk. Gemiddeld zetten de vrijwilligers zich 4 uur per week in binnen zorg en/of welzijn, maar zo'n 8% van de respondenten deed dat meer dan 16 uur per week.

Voor de meeste respondenten geldt dat zij zich als vrijwilliger inzetten 'uit liefde en genegenheid voor de medemens'. Andere belangrijke motieven zijn 'iets terug willen doen voor de samenleving' en 'het vanzelfsprekend vinden om te doen'. Hoewel veel respondenten aangeven dat het sterk meespeelt dat zij 'veel voldoening putten uit de

zorg', wordt dit motief niet vaak aangemerkt als het meest belangrijke motief.

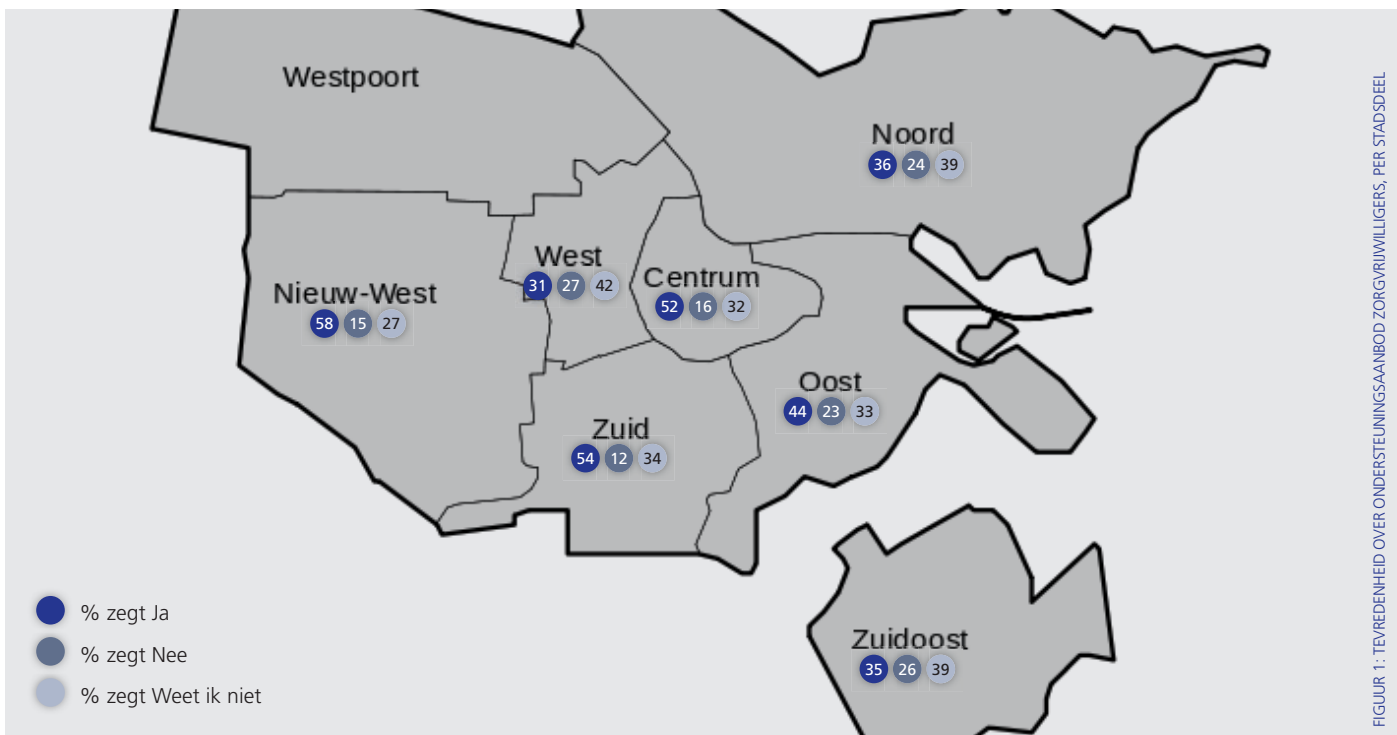
WEINIG VRIJWILLIGERS VOELEN ZICH OVERBELAST

De meerderheid van de respondenten voelt zich niet of nauwelijks belast door hun vrijwillige inzet voor een ander. Iets meer dan een derde van de respondenten voelt zich enigszins belast, 10% voelt zich tamelijk zwaar belast. Slechts een enkeling voelt zich zeer zwaar of zelfs overbelast (< 2%).

ONDERSTEUNING VOOR VRIJWILLIGERS

Veel van de respondenten lijken tevreden te zijn over het huidige ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers. Bijna de helft van hen beoordeelt het ondersteuningsaanbod als voldoende. Maar er zijn ook veel respondenten die aangeven dat zij niet weten of zij het aanbod wel of niet voldoende vinden. Dit zou er op kunnen duiden dat zij niet op de hoogte zijn van de inhoud van het ondersteuningsaanbod. In bepaalde stadsdelen van Amsterdam zijn de respondenten positiever over het ondersteuningsaanbod dan in andere stadsdelen. Zie figuur 1.

In de enquête konden de respondenten aangeven aan welke vormen van ondersteuning zij in meer of mindere mate behoefte hebben (bijvoorbeeld aan informatie, trainingen of voorlichtingsbijeenkomsten, emotionele ondersteuning). Wanneer wordt gekeken naar de behoefte aan informatie en advies, wordt duidelijk dat verschillende groepen (zorg)vrijwilligers andere behoeften hebben. Zie tabel 2.

FIGUUR 1: TEVRENHED OVER ONDERSTEUNINGSANBOD ZORGVRIJWILLIGERS, PER STADSDEEL

TABEL 2: VEEL EN HEEL VEEL BEHOEFTE AAN INFORMATIE EN ADVIES OVER:

	Hoe om te gaan met gevolgen van de ziekte of beperking	Mogelijkheden voor inzet professionele hulp	Veranderingen in regelingen die relevant zijn voor vrijwilligers
Alle vrijwilligers	50%	31%	47%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met NAH	48%	33%	33%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met een verstandelijke beperking	59%	27%	53%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met psychiatrische problematiek	43%	43%	54%

TABEL 3: EENS MET DE STELLING (OVER EMOTIELE STEUN):

	Professionele instanties moeten meer aandacht hebben voor mijn emoties	Mijn sociale netwerk is kleiner geworden sinds ik vrijwilligerswerk doe	Ik weet waar ik emotionele steun kan vinden
Alle vrijwilligers	20%	10%	73%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met NAH	17%	13%	73%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met een verstandelijke beperking	19%	3%	72%
Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met psychiatrische problematiek	28%	4%	75%

(Zorg)vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met een verstandelijke beperking hebben bijvoorbeeld vaker dan andere vrijwilligers (heel) veel behoefte aan informatie en advies over hoe om te gaan met de gevolgen van die beperking. Vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met psychiatrische problematiek hebben juist meer behoefte aan informatie over de mogelijkheden voor inzet van professionele hulp. Deze groep vrijwilligers heeft bovendien vaker behoefte aan informatie over veranderingen in regelingen die relevant zijn voor de vrijwillige inzet. Dit geldt overigens ook voor vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met een verstandelijke beperking.

(Zorg)vrijwilligers weten over het algemeen goed waar zij emotionele steun kunnen vinden wanneer zij dat nodig hebben. Vrijwilligers geven slechts een enkele keer aan dat hun sociale netwerk kleiner is geworden sinds zij zich inzetten als vrijwilliger. Ongeveer een vijfde van de vrijwilligers vindt dat professionele instanties meer aandacht zouden moeten hebben voor hun emoties. Bij (zorg)vrijwilligers die zich inzetten voor iemand met psychiatrische problematiek ligt dit percentage hoger (28%). Zie tabel 3.

ERVARINGEN MET PROFESSIONELE ZORG

In de enquête zijn een aantal vragen opgenomen over de ervaringen die de (zorg)vrijwilligers hebben met de professionele hulpverlening. Een aantal stellingen gaat over de samenwerking tussen de vrijwilliger en professionals. De respondenten zijn niet altijd tevreden over de professionele hulpverleners waar zij mee te maken krijgen. Zo is 22% van de respondenten het oneens met de stelling 'De professionele zorg werkt goed met mij samen, zij betrekken me inhoudelijk bij de zorg als mede-zorggever'. Ook zijn niet alle respondenten het eens met de stelling 'De professionele zorg ondersteunt mij als dat nodig is'.

VERDER VERLOOP VAN HET ONDERZOEKSPROJECT

Het project 'Informeel zorg en diversiteit' is onderdeel van het speerpuntprogramma Urban Vitality van de Hogeschool van Amsterdam. De gegevens uit de enquête zullen worden gebruikt om diverse vervolgonderzoeken uit te voeren. Onderzoeksresultaten zullen via factsheets en onderzoeksrapporten worden gepubliceerd. Alle updates zijn te vinden op www.hva.nl/communitycare.

CONTACT

Neem voor meer informatie contact op met Yvette Wittenberg, y.wittenberg@hva.nl.

Lectoraat Community Care

Kenniscentrum Maatschappij en Recht | www.hva.nl/communitycare | Volg ons op [@CommunityCareNL](https://twitter.com/CommunityCareNL) | Hogeschool van Amsterdam, 2014